Дьяченко Я. Я.,
доктор економічних наук, професор,
завідувач відділу теорії макроекономічного регулювання
Науково-дослідного фінансового інституту
при Міністерстві фінансів України,

Корень Н. В.,
старший науковий співробітник
відділу теорії макроекономічного регулювання
Науково-дослідного фінансового інституту
при Міністерстві фінансів України,

Колесник Л. М.,
науковий співробітник
відділу теорії макроекономічного регулювання
Науково-дослідного фінансового інституту
при Міністерстві фінансів України

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕВАГИ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ

Функціональні характеристики методу. Програмно-цільове планування за економічною сутністю є середньостроковим плануванням, оскільки його процеси враховують положення концепції державної стратегії, її цілі та пріоритети, етапи реалізації як складові елементи майбутньої ефективної державної соціально-економічної політики. Актуальність програмно-цільового планування обумовлюється його раціональністю, набутим світовим досвідом та глобальною світовою інтеграцією. Запровадження методу в систему управління потребує стратегічного мислення, відповідної діяльності, а розробники і впроваджувачі повинні сповідувати прагматизм, завзятість і компетентність, уміння об'єктивно оцінювати середовище та власні ресурси, заздалегідь збалансовувати вплив суспільства на соціально-економічну систему.

Програмно-цільове планування в діяльності центральних органів виконавчої влади є ефективним елементом стратегічного управління, засобом підвищення ефективності державного управління. У межах стратегічного управління діяльністю центральних органів виконавчої влади поєднуються: планування; діяльність, спрямована на підвищення ефективності та постійне удосконалення роботи; формування бюджету; планування ресурсів; оцінка програм; моніторинг ефективності та звітність.

Основою програмно-цільового планування є пріоритетні завдання уряду, визначені його Програмою діяльності та віднесені до компетенції відповідного центрального органу виконавчої влади. Оперативні плани (річні плани діяльності) розробляються на базі середньострокових та стратегічних планів. Оперативний план спрямовується на реалізацію планових заходів та є детальним описом шляхів виконання стратегічного плану протягом року і основою для формування бюджетного запиту на відповідний рік.

Законом "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України "[1] встановлюється загальний порядок розробки цих матеріалів, їх виконання, контролю та відповідальності. Прогнозування та програмно-цільове державне планування соціально-економічного розвитку замінило директивне, жорстке планування (останній план був на 1992 р.) та спробу впровадити індикативне планування (1993–1994 рр.). Щодо прогнозування та розроблення програм соціально-економічного розвитку, то ця робота входить до повноважень Міністерства економіки України, яке також здійснює виконання забезпечувальних видів розрахункової діяльності: методичного, організаційного, інформаційного, нормативно-правового.

Програмно-цільове планування є найбільш досконалим методом планової роботи, вищим ступенем його розвитку порівняно з раніше використовуваними методами, які не відповідали ринковим перетворенням. Програмно-цільовий метод є адекватним ринковим трансформаційним процесам в економіці та забезпечує реалізацію на практиці методів і засобів державного впливу на соціально-економічний розвиток країни. Світовий досвід показує, що жодна країна не виходила з економічної кризи без сильної влади і жорсткого регулювання (планування). Програма дій (план) – це вічна категорія, яка надає змогу цілеспрямовано діяти в змінних умовах, ефективно використовувати обмежені ресурси для досягнення цілі, це інструмент реалізації економічної політики держави. Без програми дій усі закони, законодавчі акти та інструктивні матеріали будуть бездіяльними та безрезультативними[2].

Слід зазначити, що виходячи із теорії управління, у законі визначено терміни, принципи, система документів забезпечення, порядок виконання робіт, повноваження лише стосовно прогнозування та програмування. Інші елементи складного процесу прогнозування і програмування, а саме: аналіз, моніторинг, облік, контроль, звітність у законі не відображено, що слід вважати явним недоліком. Негативною стороною цього закону є також відсутність у ньому методичної, відомчої узгодженості та строків виконання робіт з економічного та фінансового програмування. Ці питання взаємодії завжди були складними, але раніше план і бюджет розроблялися паралельно, потім виникла відмінність у термінах. Останніми роками програми розвитку стали розглядатися після затвердження бюджету. Теоретичні дослідження і практичний досвід показують, що програму і бюджет слід розробляти разом або як варіант: бюджетні програми – на основі макроекономічного аналізу, а деталізовану програму соціально-економічного розвитку – після розгляду бюджету.

Зрештою застосування програмно-цільового підходу спрямоване на поліпшення соціально-економічного становища країни, базується на ви-

[1] Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" від 23.03.2000 № 1602-III.

[2] Прогнозування і розробка програм. Методичні рекомендації / За ред. В. Ф. Бесединa. – К.: НДЕІ Мінекономіки України, 2000. – 468 с.

конанні положень Постанови Кабінету Міністрів від 29.04.2000 № 747 щодо впровадження програмно-цільового підходу в бюджетний процес України. Визначено застосування принципів середньострокового планування при формуванні бюджету, створення передумов для програмно-цільового планування з розробкою трирічних податково-бюджетних прогнозів та структури програмної класифікації видатків бюджету, що обумовить реалізацію таких переваг:

- поліпшення прозорості і обґрунтованості бюджету щодо конкретних напрямів видатків державних органів, оскільки конкретно визначається мета, завдання, назва бюджетної програми (бюджетного призначення), що підвищує її контрольованість за результатами;
- здійснення контролю за наслідками виконання бюджету чи досягнення поставлених на етапі планування цілей і завдань;
- підвищення ефективності діяльності головних розпорядників коштів у досягненні цілей на черговий бюджетний рік шляхом упорядкування організації діяльності з формування і виконання "своїх" бюджетів, чіткого розмежування відповідальності між виконавцями кожної бюджетної програми, узгодженості та дотримання відповідності бюджетних програм напряму діяльності головного розпорядника коштів, що в цілому поліпшує управління бюджетними програмами;
- посилення зв'язку між завданнями головних розпорядників коштів та бюджетним фінансуванням, що сприятиме підвищенню ефективності розподілу і використання бюджетних коштів, пріоритезації й доцільності окремих видатків бюджетів, більшої обізнаності та інформованості щодо кожної бюджетної програми;
- можливості переглянути функціональну класифікацію видатків бюджету та привести її до міжнародних стандартів, що в свою чергу буде використано для складання зведених бюджетів, виконання порівняльного аналізу з бюджетами різних країн та макроекономічного аналізу.

Головними поняттями, етапами та характеристиками програмно-цільового підходу визначено:

- бюджетна програма – сукупність проектних заходів, реалізація яких забезпечує досягнення визначеної мети, поставлених завдань, що пропонується і здійснюється головним розпорядником коштів з урахуванням виду його діяльності;
- стратегічне планування – визначення системи цілей розвитку, розробка стратегії, підбір напрямів та завдань для їх реалізації з урахуванням можливостей фінансового забезпечення. В Україні до програмних і прогнозних документів належать Програма діяльності Кабінету Міністрів України, Державна програма економічного і соціального розвитку на середньостроковий період;
- формування програм – здійснюється головними розпорядниками коштів (міністерствами, відомствами) із забезпеченням узгодженості цілей, завдань і строків з матеріалами програмних і прогнозних документів уряду на короткостроковий (1 рік) чи середньостроковий (3–5 років) періоди. Конкретні характеристики програм: кожна бю-

джетна програма може виконуватися лише одним головним розпорядником, має відноситися до одного розділу функціональної класифікації, містити чітко визначене найменування та обсяг вимірювання кінцевого результату реалізації кожної програми. Результативні показники видатків бюджету групуються за такими ознаками: показники затрат, продажу чи послуг, ефективності, якості;

– складання бюджету – включає визначення ресурсів для досягнення головним розпорядником цілей програм, на основі чого формується бюджетний запит Міністерству фінансів України для включення відповідної програми до бюджету;
– формування бюджетних призначень головним розпорядникам у розрізі бюджетних програм затверджуються за діючою функціональною класифікацією видатків бюджету;
– пріоритезація головними розпорядниками власних програм відповідно до основної мети їх діяльності;
– визначення відповідального виконавця бюджетної програми у системі головного розпорядника;
– регулярне звітування головних розпорядників за досягнуті результати в процесі впровадження відповідних програм.

Окремими елементами програмно-цільового методу в бюджетному процесі слід виділити:

– введення з 1998 р. форм бюджетних запитів, в яких передбачено визначення основної мети, головних завдань, аналіз результатів минулого року та очікуваних результатів у поточному році, обґрунтування розподілу граничного обсягу видатків за функціями та напрямами діяльності;
– наявність окремих назв кодів функціональної класифікації, які за своєю ознакою можуть вважатися назвами бюджетних програм;
– надання можливості головним розпорядникам перерозподіляти власні видатки з метою їх пріоритезації при формуванні бюджетного запиту, при складані бюджетного розпису та поточному фінансуванні.

Проблеми впровадження. Введення в дію Бюджетного кодексу, розробка Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі та перехід до формування державного бюджету на його основі стало підґрунтям для реалізації низки суттєвих заходів:

- розроблено програмну класифікацію та запроваджено нову функціональну класифікацію видатків державного бюджету, що відповідають світовим стандартам;
- удосконалено форми, перелік критеріїв, методику формування та порядок розгляду бюджетних запитів;
- запроваджено середньострокове фінансове прогнозування;
- затверджено форми паспортів бюджетних програм та започатковано їх заповнення головними розпорядниками з 2004 р.;
- розпочато впровадження програмно-цільового методу для формування та виконання місцевих бюджетів.

Апробація та впровадження програмно-цільового методу в бюджетний процес виявили низку проблем організаційного та правово-методологічного характеру:

- відсутність завершеної та досконалої нормативно-правової основи формування та виконання бюджетів усіх рівнів за методом програмно-цільового планування;
- неузгодженість основних положень Концепції програмно-цільового бюджетування, моніторингу та контролю зі світовою практикою формування бюджету за ПЦМ;
- недосконаліть методологічного забезпечення та практичного використання планування бюджетного процесу як на державному, так і на мікрорівні – головних розпорядників бюджетних коштів;
- необхідність подальшого удосконалення системи характеристик окремих блоків та компонентів бюджетних програм, критеріїв їх вартісної оцінки та напрямів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів;
- відсутність досконалої методології оцінки кінцевих фінансових результатів виконання бюджетних програм;
- велика кількість бюджетних програм, що унеможливлює здійснення ефективного управління, моніторингу і контролю за їх виконанням;
- дублювання завдань, включення до програм заходів, що не узгоджуються з характером діяльності головного розпорядника бюджетних коштів.

Реалізація цих проблем, подальший розвиток програмно-цільового методу в бюджетному процесі мають здійснюватися шляхом виконання таких заходів:

- використання набутого досвіду для формування і затвердження Порядку та Методики застосування бюджетних програм при складанні й виконанні бюджетів усіх рівнів, процедур моніторингу, контролю та оцінки програм;
- забезпечення переходу усіх місцевих бюджетів до складання та виконання бюджету за програмно-цільовим методом;
- прискорення переходу до середньострокового бюджетного планування на всіх рівнях бюджетної системи та у міжбюджетних відносинах;
- закріплення на законодавчому рівні програмно-цільового методу як основного методу формування, виконання та оцінки бюджетів усіх рівнів;
- включення до матеріалів бюджетної політики в складі її пріоритетів на поточний та наступні роки завдань з подальшого застосування та удосконалення програмно-цільового методу на всіх рівнях бюджетної системи;
- наукового обґрунтування переліку показників результативності (ефективності) виконання бюджетних програм та можливості їх використання на місцевому рівні;
- розробки Єдиних соціальних стандартів надання державних (бюджетних) послуг населенню за соціальними програмами (освіта, охорона

здоров'я, культура, фізичний розвиток, соціальний захист та забезпечення) при визначенні міжбюджетних трансфертів та формуванні місцевих бюджетів;
- вивчення та обґрунтування доцільності об'єднання функцій бюджетного і соціально-економічного програмування та прогнозування в одному державному відомстві.

Методологічні основи застосування методу. Методологічні підходи й процедури багаторічного бюджетного планування здебільшого передбачають знання конкретних вимог щодо використання програмно-цільового методу, уміння користуватися програмною класифікацією, особливостями формування проекту державного бюджету та підготовки бюджетних запитів.

Конкретизація понять, визначень основних елементів програмно-цільового методу, сфер його використання зводиться до такого:
- одна бюджетна програма може виконуватися лише одним головним розпорядником коштів і не має аналогів;
- бюджетна програма за змістом має належати до одного розділу функціональної класифікації;
- визначення бюджетної програми містить обґрунтування:
  – загальної мети;
  – основних завдань;
  – напрямів діяльності для забезпечення реалізації програми;
  – критеріїв оцінки і аналізу результативних показників;
- середньострокове бюджетне планування;
- пріоритезація головними розпорядниками бюджетних програм та визначення відповідальних виконавців;
- формування і затвердження бюджетних призначень головним розпорядникам у розрізі бюджетних програм;
- звітування головних розпорядників коштів про результати впровадження бюджетних програм.

Розробка програмної класифікації є найпершим етапом поступового впровадження програмно-цільового методу. Формування програмної класифікації обумовило необхідність перегляду функціональної класифікації видатків бюджету для приведення її у відповідність з міжнародними стандартами (новими стандартами статистики державних видатків МВФ). Формування проекту державного бюджету з 2002 р. за програмною класифікацією є підставою для використання функціональної класифікації видатків бюджету виключно в аналітичних та статистичних документах (складання показників зведеного бюджету, макроекономічного аналізу, порівняльних характеристик з бюджетами інших країн тощо). Цей напрям використання функціональної класифікації не передбачатиме внесення частих і суттєвих змін.

Методологією формування програмної класифікації та користування нею передбачається:
- кодування бюджетних програм (усього із семи цифр – три цифри коду головного розпорядника; одна цифра коду відповідального виконавця; дві цифри порядкового номера коду програми в межах одного відпові-

дального виконавця; одна цифра від 1 до 9 вказує на напрям діяльності в одній бюджетній програмі);

- обов'язковою умовою є прив'язка коду конкретної бюджетної програми до відповідного коду нової функціональної класифікації, що забезпечує можливість автоматичного групування показників бюджетних програм за функціональною класифікацією;
- назва бюджетної програми має відображати її основну сутність, за базу визначення бюджетної програми потрібно брати бюджетні призначення окремого головного розпорядника за функціональною класифікацією;
- з метою поліпшення прозорості та контрольованості використання бюджетних коштів бюджетну програму, обсяг видатків на яку становить більше 1–1,5 % загального обсягу видатків державного бюджету, доцільно розділити на декілька менших бюджетних програм;
- програмна класифікація видатків державного бюджету щорічно уточнюватиметься і перезатверджуватиметься при встановленні бюджетних призначень в Законі про Державний бюджет України, при цьому незмінною буде структура коду програмної класифікації видатків державного бюджету.

Важливими складовими методології та процедур бюджетного планування визначено:

– підготовку бюджетних запитів;
– збалансування бюджетних запитів з граничними видатками;
– доведення граничних видатків головним розпорядникам коштів.

Виконання зазначених процедур здійснюється з дотриманням вимог:

- форми бюджетного запиту сформовано за принципом використання програмної класифікації видатків державного бюджету;
- видатки за кожною бюджетною програмою прогнозуються на три роки, що є кроком до впровадження середньострокового бюджетного планування та дає змогу за результатами першого планового року визначати можливості виконання програми в наступні два роки та коригувати галузеву економічну політику розвитку;
- визначення конкретних результативних показників (досягнення поставленої мети та завдань, економічної ефективності, обсягів та структури видатків на оплату праці);
- аналіз дієвості управління видатками держбюджету (зобов'язаннями) загального фонду для відстеження програмних заходів, упорядкування взяття зобов'язань, зменшення кредиторської заборгованості;
- налагодження взаємозв'язку бюджетних програм з державними цільовими програмами;
- збалансування бюджетних запитів з граничними видатками здійснюється Міністерством фінансів з урахуванням положень державної політики доходів бюджету, пріоритетності програм, Стратегії економічного і соціального розвитку України на період до 2015 р.;
- граничний обсяг загальних видатків Міністерством фінансів доводиться головному розпоряднику коштів у цілому, з правом останнього здійснювати розподіл граничного обсягу за програмами з урахуванням

пріоритетних напрямів діяльності за винятком видатків на утримання апаратів органів державної влади (не дозволяється збільшувати) та капітальних вкладень (не дозволяється зменшувати).

Зарубіжний досвід бюджетного планування. Аналіз більш ніж півстолітнього досвіду розвинених країн світу з впровадження і постійного удосконалення програмно-цільового бюджетування суспільно-економічного розвитку засвідчує суттєві переваги цього методу. Багаторічне бюджетне планування є основою формування та виконання бюджету, підвищення ефективності бюджетних видатків, забезпечення взаємозв'язку між бюджетними призначеннями і результатами від їх використання, удосконалення середньострокового планування, формування системи державного фінансового контролю виконання бюджетних програм, що в цілому відображає вплив програмно-цільового підходу на всі стадії бюджетного процесу.

Концепцією програмно-цільового бюджетування обумовлюється багатоаспектність використання цього методу для планування видатків як органів державної влади та місцевого самоврядування, так і витрат окремих розпорядників кредитів та одержувачів бюджетних коштів (від міністерств до окремих підприємств). Відкритість цієї Концепції, передбачення нею багатоваріантності, різних способів установлення зв'язку між державними видатками та орієнтацією на кінцеві результати підтверджено досвідом застосування програмно-цільового бюджетування в розвинених країнах світу.

Узагальнення досвіду США, Великобританії, Австралії, Нової Зеландії, Канади, Швеції та Російської Федерації при всій суперечливості отриманих результатів дає змогу зробити такі висновки та виокремити очевидні переваги цього підходу:

- Бюджетні кошти призначаються не за видами видатків (напрямів використання), а за стратегічними цілями з науковим обґрунтуванням у вигляді бюджетних програм. Бюджетна програма – це сукупність заходів чи видів соціально-економічної діяльності, які характеризуються загальною ціллю та завданнями. Видатки головних розпорядників коштів групуються за видами діяльності, виробництва продукції, послуг, а не за видами (назвами) витрат.
- Визначення назви бюджетних програм здійснюється на основі виду діяльності головних розпорядників коштів, стратегічних пріоритетів розвитку, загальної цілі з погодженням із законодавчими органами та Міністерством фінансів.
- Фінансовий контроль міністерств і відомств за використанням бюджетних коштів характеризується зміщенням акцентів із зовнішнього за цільовим використанням виділених коштів на внутрішній контроль ефективності процесу "performance budgeting", що дослівно перекладається як "бюджетування, орієнтоване на результат". Оцінки соціальної та економічної ефективності бюджетних програм, успішності та ефективності їх виконання використовуються при плануванні видатків на наступний бюджетний рік. Для забезпечення прозорості та дієвого фінансового контролю державних витрат звіти міністерств

та відомств про соціальну та економічну ефективність впроваджуваних ними бюджетних програм регулярно публікуються в пресі.

- Програмне бюджетування соціально-економічного розвитку, його багатоваріантність сценаріїв, наявність різних способів досягнення поставлених цілей дає змогу оптимізувати рішення з урахуванням можливостей виконавців, зробити порівняльний аналіз отриманих наслідків від впровадження програм, рішення щодо виконання яких були прийняті у віддаленіший період, ніж їх реалізація. Процедури, обумовлені використанням програмно-цільового методу підвищують обґрунтованість прийнятих рішень, краще контролюють їх виконання.
- Чиновники міністерств, спеціалісти в умовах програмно-цільового планування бюджетних видатків перетворюються в менеджерів фінансової діяльності, яким надано право в межах міністерства перерозподіляти кошти між різними напрямами використання та можливість вибору засобів досягнення поставлених перед міністерством цілей. Повний і чіткий опис мети, цілей та завдань надає право керівникам програм самостійно приймати рішення щодо вибору оптимального способу їх розв'язання в рамках виділених бюджетних коштів. Надані повноваження посилюють відповідальність міністерських чиновників – керівників програм за отримання кінцевого результату та досягнення поставлених цілей.
- Сформований державний бюджет за принципами програмно-цільового методу подається в законодавчі органи у формі, що дає змогу простежити зв'язок між положеннями бюджетної політики щодо напрямів державних витрат та політичними цілями уряду. Тобто державний бюджет є документом, в якому заходи уряду на плановий рік чітко відображені в бюджетних програмах як у фінансово-економічних, так і в соціальних напрямках розвитку.

Напрямки розвитку середньострокового бюджетного планування. Чинні методичні, нормативно-правові та організаційні матеріали впровадження та використання програмно-цільового методу в цілому орієнтовані на забезпечення адресного призначення бюджетних коштів, виконання пріоритетних завдань соціально-економічного розвитку країни.

Разом із цим у 2001–2002 рр. набрали чинності такі нормативно-правові акти:

- Бюджетний кодекс України, прийнятий 21.06.2001;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі" від 14.09.2002 № 538-р.;
- Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ" від 28.02.2002 № 228;
- наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження інструкції про статус відповідальних виконавців бюджетних програм та особливості їх участі у бюджетному процесі" від 14.12.2001 № 574;

– наказ Міністерства фінансів України "Про бюджетну класифікацію та її запровадження" від 27.12.2001 № 574;
– наказ Міністерства фінансів України "Про запровадження результативних показників, що характеризують виконання бюджетних програм" від 08.08.2002 № 621;
– наказ Міністерства фінансів України "Про паспорти бюджетних програм" від 29.12.2002 № 1098;
– Методичні вказівки щодо програмно-цільового підходу в бюджетному процесі України та особливості його впровадження при формуванні проекту державного бюджету на 2002 рік, затверджені наказом Міністерства фінансів України[3];
– Інструкція стосовно заповнення форм бюджетного запиту до проекту державного бюджету на 2002 рік, затверджена наказом Міністерства фінансів України[4].

У зв'язку з тим, що програмно-цільовий підхід до цього часу не запроваджено на всіх рівнях бюджетної системи, то залишаються чинними принципи бюджетної системи, закріплені Бюджетним кодексом України (ст. 30, гл. 5, розд. II; ст. 87, гл. 14, розд. IV).

Ці положення Бюджетного кодексу орієнтовані на витратний характер державних видатків. Вони збереглися, є чинними і залишаються засобом регулювання економічних відносин у сфері видатків бюджетів.

Чітка регламентація фінансово-економічної діяльності, принципи розподілу державних коштів обумовлюють контроль за виконанням бюджету лише за цільовим призначенням (за видами витрат). Бюджетним кодексом не передбачено та не визначено обов'язок Міністерства фінансів та головних розпорядників коштів щодо здійснення перевірок ефективності і результативності державних видатків, тобто відстеження доцільності для суспільства здійснених витрат залишилося поза контролем. Особливої актуальності набуває необхідність такого фінансового контролю в середньо- та довгостроковій перспективі при реалізації Стратегії соціально-економічного розвитку країни, коли при недостатніх фінансових обсягах пріоритетними стали інвестиційно-інноваційні та соціальні напрями фінансування[5].

Тобто наявне нормативно-правове забезпечення бюджетної системи не повною мірою орієнтує учасників бюджетного процесу на виконання бюджетування з орієнтацією на кінцевий результат. Подальший розвиток програмно-цільового бюджетування, впровадження його на всіх рівнях формування та використання бюджету потребує доопрацювання та системати-

[3] Методичні вказівки щодо програмно-цільового підходу в бюджетному процесі України та особливості його впровадження при формуванні проекту державного бюджету на 2002 рік.

[4] Інструкція стосовно заповнення форми бюджетного запиту до проекту державного бюджету на 2002 рік.

[5] Державний фінансовий контроль виконання бюджетних програм. – К.: НДФІ, 2004. – 320 с.

зації чинних матеріалів, у тому числі й Бюджетного кодексу України та прийняття Закону "Про програмно-цільове бюджетне планування".

Набутий бюджетний досвід формування та реалізації окремих програм у регіонах свідчить про значні можливості та переваги програмно-цільового управління державними видатками, про доцільність його запровадження на всіх рівнях бюджетного процесу. Для удосконалення програмно-цільового бюджетування необхідно розробити науково-практичні засади державного управління видатками за результатами та привести бюджетний процес у відповідність з новим типом управління.

Широке розповсюдження в розвинених країнах світу програмно-цільового управління бюджетними видатками й адекватне йому програмне бюджетування в умовах розвитку бюджетної системи України сприятиме підвищенню ефективності державних коштів за рахунок концентрації ресурсів на пріоритетних та важливих для суспільства напрямах. Позитивний потенціал цього підходу буде також підсилений активною участю в досягненні бажаних результатів законодавчими та представницькими органами влади з допомогою активних верств суспільства.